

## Γεωπολιτικές, ιδεολογικές και θρησκευτικές συγκρούσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή

**Νικόλαος Νικολάου**

Ταξίαρχος (ΠΖ) ε.α.

Πτυχιούχος στο τμήμα «*Τουρκικών Μεσανατολικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών*»/  
ΕΚΠΑ με ειδίκευση στην Οθωμανολογία/Τουρκολογία, Αραβολογία/Ισλαμική Θεματολογία  
και Γεωπολιτική της Μέσης Ανατολής/Χωρών του Μαγκρέμπ (Βορείου Αφρικής).

Ο 20ος αιώνας υπήρξε ο αιματηρότερος στην ιστορία της ανθρωπότητας. Υπήρξε ταυτόχρονα και ο αιώνας της πληροφόρησης, της παραπληροφόρησης, καθώς επίσης και της προπαγάνδας. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πώς θα εξελιχθεί και ο 21ος αιώνας, σε ότι αφορά το φαινόμενο των διακρατικών και μη συγκρούσεων. Καμία δύναμη και καμία ιδεολογία δεν μπορεί να αναπτυχθεί και να σταθεροποιηθεί εκφραζόμενη μέσω οικουμενικών και μεταφυσικών αξιών, συγκρουόμενων, πάντοτε με αυτές των εκάστοτε «*δαιμονοποιημένων*» αντιπάλων ή αντιπάλου.

Ας μου επιτραπεί λοιπόν να παραθέσω στο σημείο αυτό, ένα παράθεμα από μια ιστορική ομιλία που έγινε στην Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1960. Κατά τον ομιλητή «*μπορεί να υπάρχουν ουδέτερες χώρες, όμως δεν υπάρχουν ουδέτεροι άνθρωποι[...]. Και υπάρχει ένα γνωμικό που λέει ότι δεν υπάρχουν και δεν υπήρχαν ποτέ Άγιοι στον κόσμο. Όσοι πιστεύουν σε Αγίους μπορούν να διατηρούν τις γνώμες τους. Εμείς δεν δίνουμε πίστη σε τέτοια παραμύθια[...]*». Και φυσικά τα παραπάνω λόγια ανήκουν στον Νικήτα Χρουστιώφ, Γενικό Γραμματέα του ΚΚ της Σοβιετικής Ένωσης και τα οποία ειπώθηκαν με αφορμή την μεροληπτική συμπεριφορά του τότε ΓΓ του ΟΗΕ, Σουηδού Νταγκ Χάμαρσκολντ, σχετικά με τους χειρισμούς του τελευταίου στη διεθνή κρίση γύρω από τη πρώην βελγική αποικία του Κονγκό, που πρόσφατα είχε ανεξαρτητοποιηθεί, όπου η εν λόγω συμπεριφορά του ΓΓ του ΟΗΕ ήταν ευνοϊκή προς εκείνα τα κράτη που επεδίωκαν την ανατροπή του πρωθυπουργού της υπόψη χώρας. Υπόψη ότι η Σουηδία, ως ηθική για το διεθνές σύστημα χώρα συναλασσόταν (τότε) υπογείως με ένα από τα πιο σκοταδιστικά καθεστώτα, εκείνο της Σαουδικής Αραβίας.

Με βάση το παραπάνω παράδειγμα, θα αναπτύξω τα μέχρι σήμερα γεγονότα που συμβαίνουν στη Συρία, αρχίζοντας από τη κατάσταση στη Λιβύη, η οποία με μια άμεση παρατήρηση είναι συναφή με τα τρέχοντα γεγονότα στη Συρία.

Προτού αρχίσει η αμερικανική επίθεση στη Λιβύη στις 19 Μαρτίου 2011, είχε προηγηθεί, όπως συνηθίζεται μια έντονη περίοδος ψυχολογικού πολέμου. Τον ίδιο τον Καντάφι δεν μπορούσαν να τον κατηγορήσουν ότι κατείχε Όπλα Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ), διότι γνώριζαν ότι τέτοια δεν υπήρχαν. Μέχρι το 2003, ο Καντάφι

ήταν εχθρός της Δύσης. Μετά το 2003 (μετά την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεϊν) έγινε το «καλό παιδί» της Δύσης και παρέδωσε σε αυτήν ότι ΟΜΚ είχε και «δεν είχε», καθώς επίσης συνεργάστηκε μαζί της για τη διάλυση της Αλ Κάιντα και των υποστηρικτών της. Η παραπληροφόρηση και η προπαγάνδα για ορισμένα ζητήματα (όπως των «χαπιών» που λέγεται ότι έδινε ο Καντάφι στους στρατιώτες του κλπ), ήταν τα κατάλληλα εργαλεία της Διεθνούς Κοινότητας για να προετοιμάσει την επερχόμενη ανατροπή (που έγινε) του Καντάφι, του οποίου η «χρησιμότητα» από τους Δυτικούς, είχε φθάσει στην ημερομηνία λήξεως της.

Στην περίπτωση της Συρίας, από τα χάπια έγινε ποιοτικό άλμα προς τα χημικά όπλα, τα οποία το καθεστώς Άσαντ πράγματι κατέχει και τα αποκρύπτει. Ωστόσο, οι ειδήμονες του ιστορικού της κατοχής ΟΜΚ στην Μέση Ανατολή, γνωρίζουν ότι το παραπάνω καθεστώς έχει αναπτύξει τέτοια όπλα ως το «αντίπαλο δέος» κατά των ΟΜΚ, κυρίως πυρηνικών που κατέχει το Ισραήλ. Σύμφωνα με τον πρώην επιτελάρχη του Λευκού Οίκου, Συνταγματάρχη Λορενς Ουίλκισον, τα ερωτήματα που τίθενται και συνήθιζε να αναφέρει σε συσκέψεις και συγκεντρώσεις, είναι αν θα χρησιμοποιήσει ο πρόεδρος Άσαντ ΟΜΚ κατά των πολιτών της Συρίας (του λαού του), ή ακόμα χειρότερα, κατά της ΝΑΤΟϊκής Τουρκίας, ή να τα παραδώσει σε τρομοκράτες. Τέτοιου είδους παραπληροφόρησης και προπαγάνδας αποτελεί δείγμα γραφής ότι προετοιμάζεται στρατιωτική επέμβαση στη Συρία με αιχμή του δόρατος (όπως και στη Λιβύη) τον αμερικανικό στόλο. Σε γενικές γραμμές στο θέμα της Συρίας έχουμε δύο συμμαχίες μέχρι σήμερα. Η πρώτη αποτελείται από ένα συνοθύλευμα κρατών και μη, ουσιαστικά μια «ανίερη»- «δαιμονοποιημένη» που θέλει να ανατρέψει το καθεστώς Άσαντ, με αιχμή του δόρατος την Τουρκία του ισλαμιστή Ερντογάν και πίσω από αυτή βρίσκεται ολόκληρη η Δύση (ως τυπικό μέλος του ΝΑΤΟ) και από την άλλη πλευρά, έχουμε μια συμμαχία την «αγία» με δύο κύριους «παίκτες», τη Συρία και το Ιράν και φυσικά και άλλους μικρούς, όπως η Χεζμπολά, μη μουσουλμανικές μειονότητες, πιθανόν και το Ιράκ, που κάθε άλλο από «μικρό παιδί» δεν είναι.

Αν αφαιρέσουμε τους Δυτικούς από το παιχνίδι, έχουμε και τη θρησκευτική - σεχταριστική διάσταση της γεωπολιτικής σύγκρουσης, πάντοτε με επίκεντρο τη Συρία, η οποία αν και πολυεπίπεδη και περίπλοκη, περιορίζομαι στην κύρια διάστασή της, την σουννιτική και σιϊτική. Σε αυτό το σημείο έχουμε στην ουσία την πραγματική σύγκρουση μέσα στο ίδιο το Ισλάμ.

Τέλος από γεωπολιτική άποψη, μια ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ, που αποτελεί τον αδύναμο κρίκο της όλης αντιπαραθέσεως, θα φέρει δραματικές αλλαγές τόσο στο γεωπολιτικό παιχνίδι, όσο και στο σεχταριστικό.

Με βάση όλα τα παραπάνω, καταλήγω στο εξής. Είναι εκ των  
ών ουκ άνευ η όποια αρχιτεκτονική ασφάλειας σε ότi αφορά την  
ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Μεσόγειου να  
βασίζεται στην αρχή της αμοιβαιότητας συμφερόντων και του  
σεβασμού των εμπλεκόμενων κρατών ή μη. Τα μονοπώλια και οι  
ηγεμονισμοί δεν επιτρέπονται. Αντισταθμίζονται από τη φύση των  
πραγμάτων. Δυστυχώς την περίοδο που διανύουμε, οι τάσεις  
εξισορρόπησης στην περιοχή είναι ακόμα «όνειρο θερινής νυκτός». Και  
όταν οι συγκρούσεις αυτές παίρνουν τη μορφή «αγίων» (καθεστώς  
Άσαντ και οι σύμμαχοι του) εναντίον «δαιμόνων» (Δυτικοί με  
συμμάχους στη Μέση Ανατολή), έπεται κατά μια τοπική μάλιστα  
προφητεία: ΑΡΜΑΓΕΔΔΩΝ!

### **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ**

Abi Saab. *The United Nations Operations in the Congo, 1960-1964*. Oxford University Press, 1978. <https://academic.oup.com/bybil/article-abstract/50/1/176/535745?redirectedFrom=fulltext>  
ανακτήθηκε στις 21 Μαΐου 2023.

ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ, Μάριος. Άρθρο, *Πολεμική κατά της Συρίας και ανίερές  
συμμαχίες*. Εφημερίδα, Φιλελεύθερος, Κυριακή, 26 Φεβρουαρίου  
2012.

Άρθρο *Σεισμός στη Συρία: Πώς ο εμφύλιος πόλεμος θέτει εμπόδια  
στην ανθρωπιστική βοήθεια*. Εφημερίδα, Καθημερινή - 13  
Φεβρουαρίου 2023.

ΜΑΖΗ, Ιωάννη *Αι αραβικάί εξεγέρσεις και η αναδιαμόρφωσις του  
αραβοϊσλαμικού κόσμου*. Εκδόσεις, Λειμών. Αθήνα, 2013